

Resan hem

del 1 : Dåliga utsikter.

Från början var det bara turbulenser. Påsken inträffade extremt tidigt i år, då vårdagjämningen den 20 mars åtföljdes av en omedelbar fullmåne, så att Långfredagen inföll den 21-a och Kristi Himmelfärdsdagen på den första maj.

Detta var extremt och saboterade hela våren från början. För att komma i tid till påsken i Verona och inte gå miste om Bulgarien och Konstantinopel borde jag ha startat senast den 6 mars, men då var Diana ännu kvar i Tyskland och skulle komma hem till Sofia först senare.

Det vimlade även av benbrott och andra fysiska defekter i släkten och bekantskapskretsen. Dianans mamma Jotka hade brutit benet vid jul, vilket å det kraftigaste försämrat hennes krutgummehumör som 86-åring. Min fars kusin Ida hade ramlat så illa i juni att hon brutit svanskotan eller någon liknande ömtålig punkt i ryggen och fått ligga två månader på sjukhus och vårdades fortfarande efter nio månader. Hon var visserligen bara i den yngre 80-årsåldern, men hennes kondition hade aldrig varit den bästa, då hon aldrig sportat utan mest bara suttit. Hela min resa var därmed lagd i vågskålen och hotades av omintetgörelse genom alla dessa saboterande faktorer genom en för tidig påsk och en massa benbrott.

Dessutom råkade jag ut för ett synnerligen olämpligt sabotage just i avreseögonblicket. På palmsöndagen hade jag äntligen fått klarsignal från Verona, och när jag på skärtorsdagen tog fram min digitalkamera, som gjort sådan överväldigande succé under min senaste kanonresa i Himalaya, och skulle byta minneskort för att få utrymme för fler bilder, vägrade kameran acceptera minneskortet. När jag försökte återinstallera det gamla gick detta inte heller alls längre. Jag passerade min digitalverkstad på vägen till tåget och fick teknisk support där, men det visade sig att kameran inte accepterade något minneskort, utom det nya jag försökt installera, som kameran krävde formatering av fastän jag använt det i kameran förut, vilket kameran inte kunde göra. Så för första gången på någon resa på 20 år var jag kameralös — till en början åtminstone. Naturligtvis fanns det hopp om att problemet kunde lösas, men det såg illa ut. Om en digitalkamera fått det minsta fel är den helt värdelös och kan inte ens repareras.

Andra förtretligheter fortsatte att sabotera resan. På tåget, ett överfullt påskatåg där folk satt i gångarna, fanns det bara en enda toalett, som naturligtvis bara var upptagen hela tiden. Detta är tydligen den nya tidens standard — en toalett per tåg. Det var samma sak på det danska tåget, som skulle från Helsingör till Karlskrona, där konduktören i högtalarna speciellt varnade för att det bara fanns en toalett i hela tåget.

På färjan till Helsingör fungerade kaffeautomaten som så, att det mesta sprutades ut bredvid koppen. Höjde man koppen närmare automatmynningen fick man händerna brända av det kokheta kaffet. Detta är tydligen också den nya tidens standard — allt kaffe i kafeterior serveras från automater, som sprutar ut hälften av kaffet omkring koppen, som straff för alla kaffedrickares koffeinerisering, kan man förmoda, som alla blir kladdiga och söliga. En sådan kopp kaffe (som bara är smutsigt vatten) kostar likväl kronor 20 och mera.

Utom det bredvidsprutande kaffet är även borden på färjan så rankiga, att vid minsta vågskvalp eller stöt mot bordet skvalpas hälften av återstoden av kaffet ut. I båt kafeterior vid påsken förekommer det trängsel, och många påverkade snubblar omkring borden. Man måste alltså ha en bricka, så att man vid behov kan hålla kaffet tillbaka från brickan ner i koppen. Att det då är kallt har mindre betydelse mot att man åtminstone får delar av det i sig.

På stationen i Köpenhamn lyckades jag hitta ett ställe där man slapp hamras sönder av dålig hjärntvättsmusik. Tysta ställen är värda mer än guld för sin sällsynthet, men där kunde man verkligen trivas bland det pittoreska påskresenärsklientelet, som hela tiden jäktade ut och in mellan tågen, bland vilka resenärer de flesta noterades vara asiater, typ Thailand och Filippinerna, och mest unga vackra damer.

Toalettbristens problematik återkom i Köpenhamn, där det på stationen inte fanns en enda toalett utom till svindlande utpressningspriser. Även detta hör till modern standard. Slutligen hittade jag ett spår där det förekom reparationsarbeten, men arbetarna hade gått hem, området var avspärrat, ingen annan förekom där utom ett inte alltför diskret par i besläktat ärende, så där kunde jag oförmärkt försvinna bland bråten.

Det snöade hela vägen genom Tyskland, men det 14 timmar långa Münchentåget höll ändå tiden, så man kunde i lugn och ro gotta sig åt en billig kopp kaffe på Münchens vintriga långfredagsstation innan man äntrade Italientåget med förhoppningsvis *cappuccino* ombord.

Världens bästa kaffe (italienskt) kostade € 1,60, alltså knappt 15 kronor ombord på tåget i lyxrestaurang. Jämför det med de nordliga automaterna med smutsigt vatten som sprutar dåligt kaffe bredvid och kräver 20 kronor inklusive spill.

Till normaliteterna på det italienska tåget hörde att det fanns toalett i varje vagn, och vagnarna i detta tåg mot Rom var många. Kuriöst nog var dock vissa reserverade för damer och andra för herrar. Alla struntade i detta, och alla toaletter var likadana. Alla hade avloppet direkt ut på spåret, och bortskämda av mera moderna tågtoaletter struntade passagerarna i om tåget stod stilla vid en station. Det är alltid roande att observera följder och resultat av den mänskliga faktorn.

I Verona var det 15 grader varmt och halvmulet. Jag gick genast till Alberto, som kallade sig änkring: hans fru låg ständigt med sin mamma, som hade brutit benet och var eländig. Ännu ett benbrott i familjen.

Hemma hos min familj tog Ida emot. Hon var i alla fall på benen med sina 83 år och två brustna ryggkotor, som lagt henne på intensivvård i två månader och två månaders rehabiliteringshem efter det. Hon hade märkbart tacklat av, var bliven ännu mindre till växten och mindre rund men hade fortfarande samma goda ögon. Det var i alla fall inget fel på huvudet.

Kameran undersöktes, och det konstaterades att den inte kunde få kontakt med vilket minneskort man än satte in. 50 fina tenar i kamerans minneskortfacks botten skall passa in i 50 små hål i kanten på minneskortet, och om någon av dessa 50 minimala piggar är skadad är hela kameran förstörd. Det var tydligen vad som hade hänt i mitt fall, när jag under tidspress försökt lägga in ett minneskort, inte lyckats få in det, trott att jag lagt in det fel, försökt lägga in det på en annan vänster och så kanske lyckats rubba någon av de 50 minimala tenarna någon halv millimeter ur dess rätta läge, varpå hela kameran blivit oduglig.

Så såg resan ut efter den första dagen: idel benbrott och brutna ryggar runt omkring mig, och för första gången på 20 år ingen möjlighet till resefotografering.

del 2 : Fest trots allt.

Den politiska situationen i Italien var för bedrövlig. Tack vare Bushregimens konstanta katastrofala misstag hade inte bara hela världens ekonomi blivit lidande utan i synnerhet Italiens. Efter två år stod det klart att den store ekonomen Prodi hade misslyckats – hela ekonomin hade gått åt helvete, och det var inte bara Eurons fel. Livet hade blivit 15% dyrare då all mat blivit så mycket dyrare, medan konsekvenserna blev att alla blev 15% fattigare, eller mer, om de redan var fattiga,

medan endast de rikaste knappast berördes. Ingen visste vart alla pengar tagit vägen och allra minst regeringen, medan andra imbecilla regeringsrepresentanter försökte påstå att Italien skulle kunna leva helt och hållet bara på turismen, som om hela Italien kunde omvandlas till ett dyrt museum och förväntas gå med vinst.

Likväl fanns det några ljuspunkter. En av dessa var Giuliano Ferrara i Milano, en före detta kommunist men nu precis i mitten och framför allt en glödande konstruktiv idealist som verkade vara den enda i italiensk politik om att företräda moraliska värderingar. Kyrkan var honom oändligt tacksam och slöt upp bakom honom, medan alla andra etablissemang och i synnerhet politiska ignorerade honom, då de inte ville stöta sig med militanta homosexuella och lesbiska och andra militanta förespråkare för fri abort, månggifte, tidelag, med mera. Ferrara utgav en egen dagstidning i Milano i vilken han alltid skrev många artiklar själv som vittnade om en kultiverad bredblick och insikt i det mesta utom faktiska politiska ruttna förhållanden. Han var alltså ganska ensam och företrädde bara en liten minoritet, men att han över huvud taget gett sig in i politiken med ett så begränsat program, att återuppliva anständighetens moral, var bara det ett beundransvärt civiltkurage.

Den enda övriga politikern som vågade sjunga ut verkade vara Casini för PDC, den lilla återstoden av de fordom så mäktiga kristdemokraterna. Alla andra var rädda för att göra bort sig och stöta sig med väljare, så de sade bara blaha blaha, som de flesta politiker alltid gjort utan att mena något. Röstdeltagandet inför nyvalet i april befarades bli rekordlåg. Italien har bara haft 44 regeringar sedan 1945, så det fanns utrymme för fler.

Att Ida vid 83 år ändå klarat sig så pass väl efter att ha brutit ryggen var likväl ett mirakel. Ingen trodde hon skulle resa sig mer efter fyra månader på sjukhus och rehabilitering utan att kunna resa sig. Likväl stod hon nu på egna ben och skötte hushållet som vanligt om dock under ständig orolig bevakning av Achille och Cristina, men hon tycktes klara sig och kunde till och med gå och göra inköp om dock med rulator.

Alla andra var dock helt oförändrade, och Alberto och Cristina synbarligen i bättre form än någonsin, om dock Alberto inte längre kunde löpa Marathon och Cristina flyttat till en mindre och lugnare skola utanför staden. Alberto såg mycket mörkt på den aktuella politiska situationen och väntade sig ingenting gott, en mörkersyn som Paolo till fullo delade. Vi råkade sammanträffa alla tre tillsammans med Gabri, Paolos paranta hustru, och satt länge och pratade i Albertos optikerbutik.

Jag upptäckte två nya urgamla kyrkor i Verona av stort intresse. Den ena var Santa Maria in Chiavica, som i decennier varit nedlagd men nu restaurerats och öppnats igen men inte som kyrka utan som konstsalong. Där förekom en utställning av en modern konstnär som var riktigt njutbar: enbart vacker, figurativ och visserligen något djärv á la Kokoshka och Vlaminck men verkligt konst i ordets bästa bemärkelse. Den låg inte långt från Scaligergravarna.

Den andra var Santa Toscana utanför Porta Vescovo. Det är den enda kyrka i Verona där det bara läses mässor på enbart latin, och kyrkan är ordenskyrka i Verona för malteserriddarna. Jag tillfrågades en gång om jag ville bli malteserriddare, min vän menade att jag var kvalificerad som född katolik med katolska föräldrar och anrik släkttavla utan kriminella fläckar, men mitt svar var: "Inte ännu."

Man kan ha sina synpunkter på den katolska kyrkan med dess blodiga historia av överväld, fanatism, förtryck och etablerad vidskepelse, men dagens katolska kyrka har väldigt litet med renässansens motreformation att göra. Det finns inom katolicismen idag en upplyst falang, som tar avstånd från all bokstavstrogenhet, hänger sig åt rationell strävan, fäster den största vikt vid utbildning och kunskap, forskar i historien, går till rätta med fördomar och traditionella vanföreställningar och gärna diskuterar dödens universella problematik, upphovet till alla religioner

och den problematik som alla religioner har gemensamt, från den gammalegyptiska till dagens självmordssekt. Det är bland annat dessa upplysta katoliker som håller fast vid latinet och pläderar för en rationalisering av den kristna trosläran, läs avveckling av all övertro och vidskepelse, med öppenhet som vapen, vilket innebär en sprängning av alla tabun, en kursriktning som framför allt redan katoliken Erasmus av Rotterdam var inne på när Luther kom in och körde över hela kyrkan.

Achille var inne på ett projekt som hade just med upplysning att göra: kommunikationens historia. Han menade, att hela historien, dess uppgång och sönderfall, dess blomstringstider och mörka perioder bara hade med kommunikation att göra. När kommunikationen fungerat, genom dialog, undervisning, informationsflöde, yttrandefrihet, pressfrihet, boktryckarkonst, etc, hade mänskligheten blomstrat, medan endast motsatsen lett till undergång: repression, monolog, censur, förföljelse av det fria ordet, brist på dialog och kommunikation, kort sagt, stopp på vägen. Bäst hade mänsklighetens kommunikationsuttryck fungerat under Antiken, främst i det gamla Grekland, och under renässansen, 1600-talet hade varit fatalt, medan upplysningstiden på nytt främjat kommunikationen, ända fram till första världskriget och de fatala diktaturernas tid. Den nya tidens hopp var Internet, och vad betydde dess överväldigande korrupcion mot att det faktiskt även tjänade som ett världsuniversitet, som alla i hela världen även utan examina kunde ha tillgång till? Därför fanns det inga mera föraktliga moderna brottslingar än de som försökte sabba eller censurera Internet.

del 3: Påskbegängelsen

Under morgonen besökte jag sex olika kyrkor vari jag deltog i fyra olika mässfiranden. I alla sex förekom det utsökt musik, antingen med kör och orgel eller bara orgel. Där mässorna förekom var det proppfullt med folk, och en av kyrkorna, San Tomaso, hade till och med en barnkrubba, där barnen kunde få leka under gudstjänsten i samma lokal som mässfirandet. Stämningen var äkta och innerlig överallt. Vädret var mulet, blåsigt och kallt, men solen skymtade bakom molnen utan att värma. Det var ett ganska melankoliskt påskväder.

Vi var sexton vid bordet. Det hade fötts en ny dotter till Federica, hennes andra, varför vi nu har fyra döttrar i släktens fjärde generation. Tydligt föds det bara döttrar i familjen. Inget ont i det. En familj med många döttrar lovar i bästa fall många mödrar.

Påven firade gudstjänst utanför Peterskyrkan för hela världen under innerligt regnande. Det hade också regnat under hela korsvägsandakten på långfredagen i Colosseum. Påskvädret lovade ingen förbättring inom någon överskådlig framtid.

Det intressanta med påvens påskfirande var hans klara udd mot Kina, detta Kina som i dessa dagar skickade extrema truppförstärkningar till Tibet för att krossa alla fredliga demonstranter och accelerera förföljelsen mot tibetanska munkar, en lika vansinnig våldsåtgärd som nazisternas judeförföljelse till randen av utrotning, som om obeväpnade människor utgjorde någon fara för en beväpnad övermakt. Påven dedicerade sitt påskfirande till de hårt pressade tibetanerna och till de folkmordsdrabbade i Dar-Fur, som Kina stödde Khartoums regerings utrotning av, utom alla förföljda katoliker i Kina, som Kina förföljer nästan lika effektivt som fredliga utövare av meditation enligt Falun Gong. Påven bad alltså rent ut hela världen att rikta sin uppmärksamhet på alla offer för Kinas regering.

Bush har tigit inför de nya kraven på frihet i Tibet. De politiker som uttryckt sig har gjort det försiktigt inklusive Dalai Lama, medan Kina beskyller Dalai Lama för att ligga bakom manifestationerna och förklarar tibetanerna krig på liv och död, som om tibetanernas demonstrationer med slungandet av WC-pappersrullar över

elektriska ledningar som symbol för vindhästar skulle utgöra något terroristiskt hot mot Kinas existens. Kinas regerings paranoia har aldrig känt några gränser för sin lössläppta hysteri efter Himmelska Fridens Torg 4 juni 1989, när ett okänt tusental oskyldiga kinesiska ungdomar kördes över och mejades ner av militärens tanks. Kinas militär kommer att få mycket att göra om de på regeringens order ämnar fortsätta med att massakrera Kinas befolkning, den största i världen.

Allt detta tilldrog sig långt bortom Veronas horisont, som hade nog av sina egna problem. Här är i korthet Idas märkliga historia om undergång och återuppståndelse:

I maj halkade hon så illa i sitt kök att hon ramlade på ryggen och bröt två ryggkotor. Lyckligtvis var Achille hemma, så att hon genast kunde komma på sjukhus. Hon var helt borta och förblev helt borta en längre tid. Läkarna gjorde vad de kunde vilket inte var mycket i hennes ålder av 83 år och med *pacemaker*. Hon trodde hon skulle dö och överlät alla sina affärer i Paolos händer, sin son, som kom varje dag till sjukhuset morgon och afton. Cristina höll sig borta, och Achille gjorde inte mycket han heller, då det inte var mycket han kunde göra. Småningom blev Ida bättre, men hon förblev inlagd hela sommaren, maj, juni, juli, augusti, på ett sjukhus som saknade luftkonditionering i den brännande sommarhettan. Efter två månaders intensivvård följde två månaders sjukgymnastik. Hon var beredd att ge upp, då hon ändå aldrig kunde bli helt bra igen, när hon hörde att hennes sondotter var havande för andra gången. Hon trodde aldrig hon skulle få se det barnet.

Hon tappade 14 kilo och blev nästan oigenkännlig, hon är endast 1,55 meter, men kom ändå på fötter till slut igen. Nu sköter hon hushållet hemma som vanligt, går och handlar och bör röra på sig så mycket som möjligt. Det var detta årets påskmirakel att hon alls kunde vara med, att det alls blev en familjemiddag, att jag alls kunde komma, och att Ida alls fick se sitt andra barnbarnsbarn, som föddes 15 februari. Hon var alltså 38 dagar gammal vid middagen och uppförde sig föredömligt med att sova hela tiden.

Achille och Ida har nu varit gifta i 63 år, det blir 64 i sommar, och de ser fram emot 65-årsfirandet nästa år. Inte alla äktenskap varar så länge.

Achille avreste annandag påsk för att tillbringa en vecka i Lourdes under avkoppling och meditation. Han är filosof, humanist och vetenskapsman, medan Ida är den som under deras långa äktenskap handhaft ekonomin och skött om hemmet och det praktiska. Jag stannade kvar i Verona över annandagen, så att hon kunde ha litet sällskap. Annars hade hon varit helt allena. På tisdagen kom Mariana, hembiträdet, ett praktfullt rumänskt allt-i-allo, så att allt blev som vanligt igen, livet återtog sin vardagliga rutin, och jag kunde fortsätta till Grekland.

del 4: *Från Verona till Athen*

Det var bara elva grader varmt när jag lämnade Verona men gnistrande vackert och fullständigt klart, så att man kunde se alla bergen snöhöljda som gräddbakelser. Påsken hade slagit alla köldrekord, och det fortsatte att snöa i städerna och Apeninerna, så att de vita bergen ledsagade en hela vägen ner till Ancona.

Inget fartyg låg i sikte i hamnen i Ancona. Det var alltid nervpirrande att komma dit, för man visste aldrig om det skulle gå en båt eller inte, men hittills hade jag aldrig råkat ut för skeppsbrott.

När jag kom in i hamnkontoret var allting i ordning, och jag kunde köpa biljetten till min båt, som skulle avgå redan klockan 18, fastän tidtabellen sade 19. Klockan var redan 17. "Men var är båten?" frågade jag. Svaret kom genast: "Den kommer 17.30." Det gjorde den också, och det var en thriller att se hur alla långtradarna med släp backade ut ur skeppet nästan samtidigt utan att vänta på varandra. Det var tydligt

bråttom med tömningen av skeppet, men ingen blev påkörd, ehuru risken hela tiden förelåg och de väntande passagerarna på kajen hela tiden fick sätta sig i säkerhet.

Överfarten var i allo behaglig, och vädret var gynnsamt. Man fick sova i fred i en soffa hela natten utan dundrande diskotek i farten.

Vädret var exceptionellt klart, och den grekiska arkipelagen hade aldrig varit skönare när man kom innanför Kerkyraarkipelagen och kunde njuta av den bokstavligen bländande glansen från Albanians snötäckta fjäll. När man kom in mot Patras var Peloponnesos helt inbäddat i moln — utan tvekan snöade det för fullt där uppe. Alla bergen norr om Korintiska Viken var helt snötäckta.

Trots det vackra vädret tog överfarten 21 1/2 timmar, enligt tidtabellen skulle vi ha startat 18.00 och kommit fram 15.00, i verkligheten kom vi iväg efter klockan 19 och kom fram halv 5. I Patras väntade en buss på att få föra en till tågstationen. Det var gratis. Jag häpnade inför denna service och vänlighet, och ännu mer när den körde iväg med mig som den enda passageraren. De flesta passagerare hade varit truckförare, så hade det varit några med egen bil och kanske någon busslast. De övriga var knappt en handfull, av vilka endast jag vågade låta mig raggas av gratisbussen.

Nästa thriller var om det skulle avgå ett tåg till Athen inom rimlig tid eller inte. Ingen "departure"-skylt lovade något enda tåg till Athen. Några tåg skulle till ett för mig främmande ställe som hette Kiato. Jag frågade i biljettkassan. Jo, det skulle gå ett tåg till Athen om 20 minuter. Det var just det närmaste Kiatotåget. Kiato var tydligen den nya station vid Korint som man nu skulle byta tåg vid för att komma till Athen.

Det bländande klara vädret gjorde att Korintiska Viken aldrig hade varit vackrare. Man satt bara bedövad och njöt hela vägen så länge solen lyste av de diamantgnistrande snöbergen norr om Viken, av dennas blondblåa azurlysande friska vågor och av de oändliga silverglänsande olivlundsplanteringarna hela vägen med kanske världens äldsta olivträd, alla krokiga och skulpturala in absurdum. Järnvägen mellan Patras och Korint förblir trots moderniseringen världens vackraste tågresa så vitt jag vet.

Tågbytet i Kiato lyckades, och man kom fram till Athen punktligt precis klockan 9. Där väntade nästa thriller: vad skulle fungera, och vad skulle inte längre fungera? Varje gång i 19 års tid hade Athen krävt nya anpassningsomställningar av ofta traumatiskt slag. Jag såg genast att ett av mina gamla hotell hade stängt igen. Vandrarhemmet San Remo, där jag senast blivit rånad, fanns kvar. Det gamla Argo, mitt första vandrarhem, fanns kvar men säkert dyrare än någonsin. Mitt internationella vandrarhem fanns också kvar. Jag kändes genast igen, togs hjärtligt emot, konstaterade att stället fått Internet, och att det blivit 20% dyrare. Annars fungerade det.

Även min gamla restaurang Tripolis fanns kvar, helt oförändrad, tack och lov. Det var bara att ta igen sig i godan ro med en försenad middag med Retsinavin och kasta sig in i affärerna.

del 5: *Det athenska perspektivet*

På mitt vandrarhem bodde en stor grupp amerikaner, som fyllde hela hemmet, men de var inte vilka amerikaner som helst. De var alla bosatta i Prag och var på studieresa till Athen, föräldrar, lärare och ungdomar. Somliga av dem hade bott i Prag redan i 15 år och talade nästan flytande tjeckiska, ett av världens svåraste språk. Naturligtvis hade de ganska blandade känslor om Bush och Irakkriget, som hittills kostat USA 4000 amerikaners liv och 900,000 civilas, som ingen någonsin pratade om, allra minst i Amerika, medan kriget fortsatte att kosta biljon efter biljon. USA stod redan i skuld till Kina för sitt krig med tre biljoner (3000 miljarder) dollar. Kunde det

bli värre? Ja, det blev hela tiden värre. USA förblödde genom eget förvållande på världens bekostnad, medan Barack Obama hörde till de få politiker som från början offentligt uttalat sig mot kriget. Han verkade behålla sitt övertag över tant Clinton.

Doktor Sandy var i bästa tänkbara form men samtidigt mera krasst realistisk än någonsin: "Jag väntade mig aldrig mer att få se dig här. Varje gång du på nytt överraskar mig med att dyka upp blir jag säkrare på att det måste vara sista gången. Själv rör jag knappast på mig mera. Med åldern får man mindre och mindre lust att röra på benen i samband med att energin och fysiken avtar, medan man blir mer och mer specialiserat intellektuell i stället för att inte säga spetsad. Nå, vad anser du om klimatkrisen."

Det var tydligen hans huvudintresse för närvarande. I dagarna hade ett isblock lossnat från Antarktis lika stort som en mindre amerikansk stat, som kanske bara det höjde alla världens havsnivåer någon millimeter. Jag var mera intresserad av hans perspektiv på saken än att än en gång upprepa allt vad jag visste själv.

"Sanningen att säga tar jag det med en klackspark," började han. "Vädret har alltid varit oberäkneligt, och huvudresultatet av klimatkrisen hittills är bara att det blivit mera oberäkneligt än någonsin, med värre stormar, djupare lågtryck, hårdare högtryck, farligare nyckfullhet och allvarligare konsekvenser i form av katastrofresultat särskilt genom översvämningar och uttorkningar. Men genom Al Gores insats har mänskligheten väckts till medvetenhet om hotet med det intressanta resultatet att människan blivit mänskligare. Samarbetsviljan och samhörigheten har ökat, den blinda egoismen tycks inte vara helt blind längre utan beredd att ta hänsyn till de problem i välfärd och social säkerhet som är klimatkrisens följder. Detta måste jag betrakta som något positivt. Vi har ingen aning om vart klimatkrisen kommer att föra hän, om det blir världsöversvämning eller motsatsen genom en ny istid, vi vet inte vad den egentligen beror på även om koldioxiden spelar en väsentlig roll, och runt hela planeten skärper sig folk när det gäller bevarandet av naturen, återplantering av skogar och försök till motarbetning av avverkning och utrotning av djur. Personligen tycker jag det borde vara skottpengar på varje tjuvjägare, som mördar fridlysta djur av rent profitbegär. Jag har den största sympati för de militanta djurbeskyddare som ger sig ut i vildmarken och urskogen på jakt efter tjuvjägare för att kallt skjuta ner dem och lämna dem obegravda åt gamarna. Det samma gäller tjuvfiskare och regnskogspyromaner. De har ingen rätt att få leva som lever bara för att döda. De har inget människovärde."

"Men hur tror du det kommer att gå?"

"Ärligt talat så bryr jag mig inte. Jag börjar bli gammal och har högst tio år kvar att leva, troligen mindre. Jag kan ingenting göra. Jag kan följa med och observera och dra mina slutsatser, men det är allt. Jag ser det som världens största thriller, som ingen vet hur den kommer att sluta, då ingen har skrivit den och ingen har regisserat den, utan den är naturens eget skådespel och kanske dess egen rättmätiga hämnd på människan, som utan rätt gjort sig till hennes våldförare från början i stället för att visligen nöja sig med att utbilda sig till hennes fromma trädgårdsmästare. Allt ont kommer inte av naturen utan av människans otillräcklighet, ignorans, dumhet och egoism. Om naturen en gång för alla lyckas tukta honom så är det bara för att han förtjänar det.

De har anledning att oroa sig som ägnar sig åt familj, barn och barnbarn. Vi ungarlar slipper bekymra oss då vi är oskyldiga, men varje människa som sätter ett barn till världen tar på sig ett ansvar för framtiden som kan bli nog så besvärligt under de klimatologiska omständigheterna. Jag kan bara önska dem lycka till i en sådan äventyrspolitik, desto mera vanskelig genom befolkningsexplosionen som accelererat 100% på 40 år och fortsätter att accelerera, och vägra att ha någon del i den själv."

"Tror du inte att befolkningsexplosionen kan hejdas?"

"Den måste hejdas. Om den inte hejdas kommer naturen att hejda den. Ryssland är därvidlag faktiskt ett föregångsexempel, där befolkningsminskningen är ett faktum. Japan är på god väg att följa efter, men hela världen måste följa efter. Accelererande malaria, tuberkulos och aidsepidemier är inte tillräckligt och negativa, okontrollerade och rent besvärliga reaktioner, medan människan själv måste visa sin goda vilja och börja kontrollera sig själv. Det är hennes enda chans att överleva."

del 6: *Det athenska perspektivet (forts.)*

Som rumskamrat hade jag en trevlig ung man från Bali, en mörkhyad indones, som redan verkat i Athen i ett och ett halvt år. Han tyckte inte om de europeiska vintrarna och hade aldrig lyckats vänja sig vid det hårda tempot i Athen, där de flesta människor verkade utslagna och utbrända.

Min andra rumskamrat var en lika trevlig och ung japan. Den tredje var en katastrof: en snarkare av grandiosa proportioner, då han drog sina timmerstockar som en trumpet, så att det lät som om han snöt sig kraftigt hela tiden. Det var dessutom djup resonans i hans basunblåsningar, och akustiken i rummet var god. Ingen av oss tre, asiaterna och jag, kunde sova under hans nattliga sömngångarvirtuositet, så det var skönt att lämna Athen följande morgon.

Jag hade fått kontakt med Paolo i Lucca och var välkommen dit, och Rasmus väntade i Milano, så mitt återstående program var fullt. Vädret var dessutom inte det bästa i Grekland, regn och snö hade utlovats, och Athens temperatur var elva grader som högst. Även om jag hade haft en funktionsduglig kamera med mig hade jag inte kunnat ta många bilder.

Mitt nästan enda utbyte med Grekland hade alltså denna gång varit min samvaro med doktor Sandy. Den viktigaste delen av vår konversation har jag redan återgivit, han intresserade sig också som vanligt för min hälsa och ville veta allt om min yogaterapi att dagligen stå på huvudet, vilket i väsentlig grad förändrat hela mitt liv till det bättre, om dock min huvudvärk sedan två år inte helt lämnade mig i fred ännu, varför han ändå tillrådde en undersökning, då dessa migränattacker faktiskt var fokuserade kring en och samma punkt, medan vi naturligtvis även diskuterade litteratur. Jag läste som bäst den nya engelska klassikern *"Beach"* av Alex Garland från 1996, en aktuell djuplodning i hippiekulturens moderna manifestationer, som aktualiserats genom den amerikanska filmen med Leonardo di Caprio, och han hade mycket att säga därom, då han under årens lopp hade sett många hippies, vagabonder, utslagna och verklighetsflyktingar passera i Grekland.

"Dessa kollektiv tar aldrig slut, och hela konceptet är tidlöst och tar aldrig slut. Men alla dessa hippies och ungdomar på jakt efter alternativ begår ett misstag i att söka dem bortom sin egen värld. Verklighetsflykt är alltid ett misstag och självbedrägeri. Man kan inte fly från verkligheten. Den finns alltid där och lämnar en aldrig i fred. Men alla dessa idealistiska kollektiv av grön ungdom, religiösa meditationsoaser, militanta veganer och kommunexperiment begår ett misstag i att tro att bara sådant kan finnas och genomföras någon annanstans än hemma. Vi kan alla skapa vår egen paradisiär värld av gemenskap hemma där vi bor, det finns alltid likasinnade inom närmaste tänkbara räckhåll, och vi behöver inte alls söka lösningar i Kambodja, Bali, Nepal eller Ladakh. Det är onödigt att gå över ån efter vatten. Inget samhälle idag utesluter dig för att du vill gå en egen eller bättre väg än samhället. Sådana samhällen som gör det, alltså diktaturer, har redan sina dagar räknade. Man kan sopa mera rent framför sin egen dörr än någon annanstans."

Jag kunde bara hålla med om denna truism och gav honom min dikt om hemlängtan (på engelska):

Hemmets varma ljuva härd
där allt fungerar och man har sitt eget,
där man slipper bråk och kiv
och själv kan härja som man vill
med arbete långt in på natten
är ändå det bästa som man har i världen
mera värt än guld och alla världens rikedomar
där man har sin odling och sin kreativitet
och därmed kan få fram sin kärlek
och det enda värdefulla livet äger.
Låt varenda resa som jag nånsin gör
blott vara en beständig resa hem,
det enda mål i livet värt att resa för,
det enda man har alltid kvar,
det trognaste välkommandet av alla
och det enda man egentligen blott reser till.

del 7 : *Från Athen till Lucca.*

Det var mycket mörkt när jag lämnade Athen, molnen låg blytung, och regnet upphörde aldrig, även om det var skonsamt och försiktigt och utan blåst: den bästa sortens regn, som bara skulle göra gott åt naturen. Fördelen var att det blev lätt att lämna Grekland i detta väder.

Någonstans bortom Xylokastron och Derveni inträffade en sällsynt tilldragelse. En tant skulle stiga av vid en station, men lokföraren glömde stanna. Hon blev fullständigt ursinnig, rusade till förarhytten och grälade på honom och skrek över hela tåget. Han blev tvungen att stanna extra för hennes skull, men hon vägrade stiga av direkt ut i naturen. Han fick vackert backa tåget hela vägen till stationen. Alla tyckte hela incidenten var utomordentligt dråplig.

När man tar färjan mellan Italien och Grekland brukar det alltid dyka upp en stökig skolklass som gör tillvaron osäker ombord. Denna gång var det en grekisk skolklass som var stökigare än vanligt, och de envisades med att samla sig med sitt skrål och sin skvalmusik alltid så nära mig som möjligt där jag försökte vara i fred med mina arbeten och min läsning. Det var helt oavsiktligt från deras sida, och jag försökte att inte låta det märkas att jag flyttade bort för deras skull. Men när jag funnit mig en lugnare plats och var fördjupad igen i olika koncentrationskrävande mysterier sex timmar senare kom de minsann efter med sitt larm och støj och smattrande konversationsöväs.

I Ancona upplevde jag för första gången på denna resa en riktig vårvärme – det var tydligt att våren vunnit insteg i norra Italien. Jag hade turen att genast få ett tåg vidare, i Bologna kunde jag ringa Paolo och meddela min ankomsttid, i Prato kunde jag inta en lunch i form av en *cappuccino*, och så ankom jag till Lucca lagom till kvällen och blev översvallande väl mottagen av Valentina och Paolo, mina kolleger från Dharamsala som hörde till generationen efter mig. Valentina hade också sin mor på besök, och hon såg inte gammal ut hon heller – hon hade kunnat vara en äldre syster till Valentina.

Paolo satte potäter och hade betydligt expanderat sin trädgård, som hans dröm var att skulle bli självförsörjande för hela gården. Valentina hade studerat musik på sistone och tagit diverse examina i framför allt italiensk opera, främst Verdi och Puccini. De drömde om att återvända till Indien antingen i augusti till Ladakh eller i november till Nepal och Sikkim, beroende på när deras examina skulle bli klara, i juli eller oktober. Båda alternativen passade förträffligt med mina planer, som ju

planerade för båda. Mina Zanskarerfarenheter med bilderna därifrån hade inspirerat dem till att vilja försöka detsamma.

Till middagen hade vi även Valentinas föräldrar, som var mycket språksamma. Mamman hade en utomordentligt stark röst, så hon behövde inte säga mycket för att genast knäcka alla andra. Hennes man pratade på desto mera och ville aldrig sluta. Naturligtvis kom vi strax in på invandrardebatten, då ju Paolo arbetade med invandrare och skrev om dem, och debatten polariserades genast. Pappan stod för den konventionella fördomsfullheten, att vad har alla negrer att göra i Europa när de är skapade för ett afrikanskt klimat? Paolo menade att negerfrågan givits slagsida då det inte alls handlade om negrer utan om medmänniskor. Till Italien kom inte bara marockaner, libyer, algerier, srilankeser, kineser och albaner utan flyktingar från hela världen som vädjade om hjälp då tillståndet i deras hemländer var förtvivlat, och att det var omänskligt att inte bistå dem. Pappa Luciano stod för en mer pragmatisk-realpolitisk ståndpunkt och kallade sig moderat, fast han menade att folk som inte kunde klara sig själva och ordna upp brister i sitt eget land skulle inte komma med sina olösta problem till andra länder, och om de inte kunde klara sig själva så kunde ingen annan klara dem heller. Denna diskussion hettade understundom till under inflytandet av tretton flaskor och deras innehåll av inte bara vin utan även grappa, likörer, hembryggt, limoncello och annat.

Under påsken hade de varit uppe i bergen och vadat i meterdjup snö och då i en avlägsen by kommit över en damejeanne med 54 liter ovärderligt lokalvin, som de köpt och nödgats frakta ner från bergen på en släde. Expeditionen hade lyckats, och det lyckliga slutet skulle just firas med ett förevigande genom kamera, när damejeannen, ett ögonblick lämnad utan bevakning, började glida, åkte av släden och krossades i tusen bitar med 54 liter ovärderligt vin utrunnet bland glasflisor i backen. Tragedin var total.

Klimatkrisen vållade mycket huvudbry jämte Tibetkrisen. Sedan 10 mars hade från början fredliga demonstrationer i Lhasa eskalerat till demonstrationer över hela Kina där det bodde tibetaner och över hela världen, som alla gick ut på ett totalt missnöje med den kinesiska diktaturen och mot att den skulle få ge sommarens olympiska spel, ett jippo att jämföra med Berlin 1936 och Moskva 1980. Det bara kunde inte gå väl, och ingenting kunde nu tysta protesterna världen över. Värre var det med klimatfrågan. De brittiska öarna hade helt snöat in under påsken, och de senaste forskningsrapporterna tydde på att Golfströmmen under de senaste fem åren avtagit med 75%. Skulle detta fortsätta kunde hela Europa få sibiriska vintrar så långt söderut som till södra Frankrike.

Kort sagt, det saknades inte ämnen till oro eller till diskussioner.

del 8: *Resans höjdpunkt.*

Ju mindre sagt om den italienska politiken, desto bättre. Italien var och förblev oregerligt, genom att det sista mediadiktatorn Berlusconi gjorde innan han föll som premiärminister var att genomföra lagen att alla småpartier skulle få vara med i parlamentet – 108 stycken. Han trodde väl att han därigenom skulle kunna tillvälla sig diktators makt genom allmänt kaos, men han föll i stället. Prodiregeringen försökte omintetgöra lagen om alla småpartiers rätt i parlamentet, men föll innan de hunnit genomföra reformen. Alltså var och förblev Italien oregerligt – *ingovernabile*.

I Lucca härskade en gammal borgmästare sedan 30-40 år, nu i 85-årsåldern, vars valspråk och valslogan var: "för det nya in i framtiden". En mycket lämplig slogan för en ultrakonservativ och lastgammal kommunalregering. Med sådan politik i Italien kunde man i bästa fall hoppas på den gamle Giulio Andreotti, 85 år, som näste

premiärminister. Han hade åtminstone åldern inne. Valdeltagandet i april såg ut att bli rekordlångt.

Denna söndag efter påsk gjorde vi en utflykt upp i bergen till ett smultronställe som hette "*La Baita degli Scoiattoli*", "Ekornästet", vart man bara kunde komma till fots. Det visade sig väl värt utflyktens ansträngningar. Där uppe på tusen meters höjd hade man den praktfullaste utsikt både över bergen, som var snötäckta, och över havet. Vi blev 16 till bords, men sedan kom det 10 till. Vädret var idealiskt, solen värmde, våren triumferade – ingenting kunde bli bättre, och maten var överväldigande i sin smaklighet – pasta, polenta, fläskkotletter, rostbiff, sallad, chiantivin i obegränsade mängder, ostbricka, frukt och kakfat samt kaffe i obegränsade mängder – det var bättre än påskfesten med slakten. Och vi var i de bästa vänners lag, stämningen kunde inte bli bättre och inte vädret heller, man blev solbränd för första gången i år och kunde inte vara annat än i korta ärmar, medan snön och isen glänste uppå bergen liksom havets utsägliga väldighet långt där nere i fjärran. Det hela var som ett landskap av Claude Lorrain.

Till gästerna hörde ett äldre par, som var stamgäster sedan årtal, och damen, i 60-årsåldern, hade samma höga, gälla och genomträngande röst som Mirella, Paolos svärmor, så att jag trodde först att det var hon. Men det var bara en identisk kopia om dock 10 år äldre.

Valentinas föräldrar var alltså omkring 52 år och betydligt yngre än jag, vilket var besynnerligt att konstatera. Jag var alltså äldre än mina bästa vänners föräldrar i Italien.

Den överdådiga middagen hade dock sina konsekvenser – den åtföljande hickan gick inte över på fem timmar, vilket kan tjäna som vetenskaplig vittnesbörd om den pastoralalunchens förträfflighet.

Det hade varit underbart och synnerligen önskvärt att gå högre upp, att fortsätta vidare till åtminstone snögränsen på 1200 meter, men benen bar helt enkelt inte, efter allt vinet, all maten och alla grapporna efteråt – man kunde bara kola av i gräset och försöka hämta sig efter de kulinariska övningarna med att andas djupt och försöka överleva en efterhängsen hicka som varade i fem timmar.

Den satte omedelbart i gång igen morgonen därpå, och då visade det sig att jag var illa därän. Jag hade helt enkelt ätit för mycket, det farligaste man kan göra tydligen inte bara i Indien utan var som helst utomlands, vilket min konstitution och metabolism inte tål. Det var bara att dämpa sig och ta det riktigt lugnt dagen efter och inte utsätta magen för nya påfrestningar.

Icke desto mindre gav vi oss ut på mera halsbrytande äventyr. Paolo hade fått den briljanta idén att vi skulle kanota över sjön till Puccinis hus i Torre del Lago, tre män i en båt. Det fanns bara två paddelåror, men vi gav oss hurtigt i kast med uppgiften, Eduardo fick sitta inaktiverad i mitten medan Paolo satte sig främst och gjorde tresitskanoten framtung, medan jag fick vara aktersman. En bit ut i vattnet visade det sig att jag var den enda som hade någon erfarenhet av dylikt. Ändå hade livvästarna lämnats i land, och dessutom var det motvind och krabb sjö. Dessutom var sjön mycket större än vad någon räknat med. Vi hade hyrt kanoten för en timme, men det skulle ta hela dagen, och sedan måste vi också paddla tillbaka igen. Det var bara att vända omedelbart innan något värre hände.

I stället besökte vi Puccinis hus landvägen. Det tog bara en halvtimme runt sjön med bil, och besöket blev en minnesvärd upplevelse. Den stora salen med Försterpianot, ett helt vanligt piano, där han komponerade alla sina främsta operor utom *Turandot*, var helt genuin och väl bibehållen i minsta detalj, ett oerhört inspirerande rum, där Puccini bara komponerade om nätterna när det var tyst, liksom jaktrummet, medan matsalen var omvandlad till familjekapell, där Puccini själv, hans hustru (död 1930), hans son (död 1946) och hans sonhustru (död 1979!) alla var begravda. Som kronan på verket fick vi träffa hans enda barnbarnsbarn,

Simonetta Puccini, husets ägarinna, musikersläktens sista levande medlem, en charmerande äldre dam närmare de 80. Sålunda kom jag i direkt kontakt med denna familj, liksom jag stått i indirekt kontakt med familjen Sibelius, vars sista levande medlem på svärdssidan, Christian Sibelius, stupade i Vinterkriget 1940 efter att ha varit studiekamrat med min mor på Ateneum, vars porträtt han skulpterade som jag har en kopia av. Puccini och Sibelius var utan tvivel 1900-talets två största kompositörer, fastän de båda lade av 1925.

Huset bevarades som minnesmonument och mausoleum, fastän det bara kunnat iordningställas och underhållas på privat väg, då staten vägrat hjälpa till. I år firas hela året Puccinis 150-årsjubileum, fastän hans födelsedag infaller först den 22 december, och för det ändamålet har det vid stranden uppförts en enormt ful jättearena, ungefär som Scandinavium, för sommarens festspelsäsosng, alldeles vid vattnet och förstör hela landskapsbilden. Redan Puccini själv hade problem med miljöförstörelngen av sjöns stränder och inlade protester mot detta utan resultat, varför han flyttade därifrån till en annan villa i Viareggio, där sedan "Turandot" komponerades. Ingenting har tyvärr kunnat stoppa den fortgående miljöförstörelngen, Viareggio är en trist stad som förstört hela den nordvästra stranden, och omgivningen kring Puccinis hus är inte det minsta naturlig längre. Förhoppningsvis kan den fasansfulla utvecklingen fortfarande vändas i positiv riktning genom fridlysning och återskapelse av en naturlig miljö.

del 9 : *Milanoäventyret*

Det visade sig vara svårare än någonsin att ta sig till Milano. Hellre än att göra den tråkiga snabbare resan via Florens och Bologna ville jag ta kustvägen med byten i Viareggio och Genua, via vilken väg jag skulle vara framme i Milano klockan två enligt tidtabellen, vilket jag meddelat både Sergio och Rasmus. Det visade sig emellertid inte vara så enkelt.

När jag skulle ta tåget i Lucca var alla tåg försenade. Intet ont anande tog jag ett tåg som kom in på rätt spår i det ögonblick mitt tåg skulle avgå enligt monitorerna endast fem minuter försenat, men när detta tåg småningom vände söderut och närmade sig Pisa måste jag inse att jag tagit fel tåg. I Pisa fick jag vänta en halvtimme på nästa tåg till Viareggio, och därmed hade jag förlorat alla anslutningar.

I Viareggio fick sedan vänta i nästan två timmar och i Genua ytterligare en dryg timme med den påföljd, att jag kom fram till Milano först närmare 6, nästan 4 timmar försenad.

Jag hade stämt möte med Sergio vid tunnelbanestationen Brenta långt utanför Porta Romana klockan 7 och kom dit precis punktligt efter exakt en timmes promenad från centralstationen, men ingen Sergio var där. Efter en halvtimme ringde jag till Silvia för att höra om något hänt. Ingenting hade hänt, och han var säkert på väg. Efter ytterligare en kvart såg jag honom äntligen. Han hade sökt mig omkring tunnelbanestationen i 25 minuter. Det är hopplöst att stämma träff vid en tunnelbanestation, då den alltid har så många utgångar utom synhåll för varandra. Därmed slutade allting väl. Jag fick tag på Rasmus, och han anlände per cykel efter en timme, och därmed var vi inne i samma kalas som för ett år sedan. Ingenting hade förändrats.

Efter fyra år i Italien har Rasmus lärt sig tillräckligt och funnit det lämpligt att byta jobb och flytta hem till sin syster (med familj) och far i Stockholm. Italien finns alltid kvar för honom, och redan i sommar ämnar han förnya kontakten främst med Sicilien.

Vi kom i säng halv 2 med femton tömda glas och fem tömda flaskor kvar på bordet och sov desto bättre för det.

Därmed var det värsta av resan avklarat. Det återstod egentligen bara återresan till Verona och resan hem till Skandinavien.

Enligt Eduardo i Lucca hade jag kommit med våren till Italien. Det vackra vädret var nu stabilt, och i Milano var det rena sommarvärmen med 23 grader varmt. Det var nästan för varmt. Påskkylan hade emellertid slagit alla italienare med förkylningar, även Rasmus, som klarat sig ett helt år innan, och jag drabbades själv rejält efter återkomsten till Ancona. De sömnlösa nätterna i Athen med trombonsnarkaren hade troligen gjort mig extra sårbar genom utmattning, och förkylningen spädades på genom frysandet i Lucca och svettningen i Milano. Rösten reducerades till bas, och hostandet gjorde ont. Det var inte alls bra.

Desto välkomnare var Sergios utsökta whisky direkt från de yttersta skotska öarna som mildrande och välgörande balsam i halsen, även om ens övriga kapacitet därigenom en aning avrundades. Luften var dålig i Milano, det gjorde ont att andas den, och Sergio berättade, att om man iakttog Milano från Lecco uppe i bergen var allt man såg en kupol av smog. Inne i den smogkupolen befann sig Milano. Dess värre är detta problemet med varje storstad. Det är samma sak till och med med Göteborg.

Vi behandlade utförligt den italienska politiska situationen och var överens om det mesta. Massimo d'Alema var bådas vår favorit. Prodi var mer som gjord för Europa än för Italien, han underkände fullständigt både Ferdinando Casini och Giuliano Ferrara som utan substans, medan han medgav att Giulio Andreotti med sina 85+ år faktiskt inte kunde vara den sämste som premiärminister. Han talade varmt för Bertinotti, som jag inte ens visste hur han såg ut, medan Giulio Amati offentligt i media varnade för katastrofen Berlusconi.

Vi pratade också om situationen i Tibet, där han utan att försvara Kina dock menade att USA var mycket värre. Kina överdrev tibetanernas raseri och "terrorism" och varnade för tibetanska självmordsbombare medan tibetanerna avfärdade Kinas fruktan och beredskap som absurt. Sergio menade dock, att om Kina faktiskt med åren skulle lyckas nivellera hela den tibetanska saken och identiteten och kulturen, vilken kurs det följt med obönhörligt robotmässigt våld i 58 år, så skulle hela världen bli lidande därav, då vi alla har en del och ett ansvar i bevarandet av den tibetanska ovärderliga andligheten med dess höga filosofi och överlägsna moral och klokhet. Hela Kinas brutala 58-åriga korståg mot Tibet skulle kunna betecknas som dumhetens grymhets blinda utrotningskrig mot att det alls skulle få finnas någon klokhet.

del 10: *Vårchocken.*

Även i Milano var tågförvirringen fullständig. Jag hamnade på rätt tåg vid rätt spår fem minuter före avgång, men då meddelades det i tågets kupéhögtalare att tåget skulle gå till Torino i stället. Det hade ändrat sig. Det var med nöd man inte en gång till transporterades av fel tåg i fel riktning.

I min kupé, när jag hamnat i rätt tåg än en gång, bredde ett rumänskt par ut sig med så mycket skrymmande koffertar, att de flesta lämnades ute i gången, så att ingen kunde passera och allra minst en kafévagn. När den stod där utanför och pinglade och krävde att få komma förbi måste vi med de tjocka rumänerna på något sätt åtgärda det överväldigande bagaget, som de minst av allt klarade av själva. En amerikan i samma kupé hjälpte till medan stewarden hejade på. Under hot om massakrering lyckades vi med samlade krafter få upp två av koffertarna på hatthyllan, som dignade och hotade med jordskred. Det borde vara förbjudet att resa med så mycket bagage. Det måste ju vara allra mest besvärande för dem själva. De var nu på väg tillbaka till Rumänien efter vistelse på Mallorca.

I Verona var Achille tillbaka efter en regnig vecka i Lourdes, som mest gett honom problem med ryggen genom fukt och kanske reumatism. Han såg inte fram emot det italienska valet.

Min förkylning var värre än någonsin med rinnande snuva, ont i halsen och en hosta som gjorde ont i lungorna. Den hade tydligen spätt på av den dåliga luften i Milano, där jag inte kunnat sova för värmens skull, förkylningar och infektioner har en förmåga att totalt sabba en resa med att helt förgöra moralen och lusten och kapaciteten, så att det skulle bli skönt att komma hem så fort som möjligt nu efter en välbehövlig dags vila i Verona. Resan hade varit ytterst intensiv i all sin korthet, och den förbannade infektionen efter återkomsten till Ancona hade helt tillintetgjort mig, liksom lunchorgien i de apenninska alperna och den förtärande luften i Milano. Det var inte mycket kvar av mig, en invalidisering av hälsan är verkligen det sista man behöver när man är ute och reser, och denna kris jämte kamerahaveriet hade så när gjort detta till en fiaskoresa. Dock levde jag fortfarande om dock under kronisk avrinning.

Saken blev inte bättre av att våren stormade in med en förintande kavallerichock av vårallergier, så att även ögonen blev nästan obrukbara genom ständig översvämning. Men vädret var fullkomligt magnifikt i Verona – strålande klart och vackert nästan i överkant.

Mina hälsobekymmer delades av praktiskt taget alla italienare. Jag hörde talas om stackare som drabbats av 16-17 förkylningar redan i år till följd av vädrets ständiga kantringar. Jag var lycklig som bara fått två.

Värre var det ställt med den italienska politiken. Genom Alberto blev jag mera insatt i politikens ofantliga Euro-bedrägeri, som var särskilt omfattande i Italien, där bytet till Euron höjt alla priser till det dubbla, då 1000 lire (värt 50 cent) mer eller mindre automatiskt blivit till 1 Euro med regeringens välsignelse, då regeringen tjänade på det genom omsättningsskatten, som var på 20%. Därför hade regeringarna aldrig klagat på Euron. De allmänt fördubblade priserna hade gett staten dubbelt större inkomster. Eurorevolutionen kunde alltså betraktas som en utomordentlig svindel utförd och genomförd av regeringarna och bankerna mot folket, för att sko sig på dessas bekostnad. Endast England, Danmark och Sverige hade klarat sig. I alla andra länder i EU framstod tiden före Euron som ekonomiskt lika ljus som den efter Euron varit dyster, negativ, besvärlig, förtryckande och mörk. I Italien talade man allmänt om nödvändigheten att avskaffa regeringen, som bara satt på sin rumpa och tog betalt för att prata strunt och missbruka sitt ansvar. Italien har ett parlament och en senat (två kammare) med sammanlagt över 1000 alltför väl betalda riksdagsmän, som betalades med allmänna medel för att både utföra och snacka bara skit.

På plussidan låg dock skönheten, kulturrikedomen, musiken, den långa historien, den oändliga variationen, världens bästa kök och viner, och Verona hade fyra världsutställningar om året: *Vinitaly* (världens främsta vinmessa), en mäsas för gräv- och jordbruksmaskiner, en jordbruksmäsas och en mäsas för hästar i oktober. Klimatet var alltfjämt idealiskt, städer som Rom, Venedig och Florens saknade sin like i världen, folket var vänligt och livligt, det saknades varken temperament, dramatik, komedi, burleskeri, romantik eller stil inom alla lager av livet och samhället, och det var omöjligt att ha tråkigt i Italien. Därjämte var alla invandrare och flyktingar, ordentliga eller illegala, privilegierade och hade det ofta bättre än italienarna själva genom statens generösa subsidier – zigenare till exempel kunde leva på socialbidrag av 500 kronor om dagen. Låt oss inte tala om alla kineser, albaneser, afrikaner, orientaler, Sri Lankeser och andra asiater från hela Asien som hela Italien kryllade av och som nästan dominerade stadsbilden ibland i synnerhet genom alla professionella tiggare. Gatumusikanterna var dock alltid, liksom i Sverige, zigenare. Det var nog bara Sverige som kunde tävla med Italien i att skämma bort illegala invandrare. I

Sverige kunde man dock bli svensk medborgare efter två år, men i Italien tog det tio, medan man här dock kunde rösta tidigare.

del 11: *Resan hem.*

Ett kapitel av resan var alltför kontroversiellt för att jag skulle kunna pränta ner det då, men inför den sista etappen av den slutgiltiga resan hem var det det som mest ansatte mig i mitt inre och krävde en återgivning. Det var den mest kontroversiella delen av mina diskussioner med doktor Sandy i Athen.

Det gällde hans mycket mångfacetterade synpunkter på klimatfrågan. Han överraskade mig med att hävda att Nietzsche hade rätt:

”Han var mer än hundra år före sin tid, men nu inför de oöverskådliga följder av klimatproblematiken vi står inför framstår Nietzsche som en förklarad gestalt i sin profetiska klarsyns unikheter. Vem vet hur många offer som kommer att skördas genom de stundande hunger- och översvänningskatastroferna? Utan tvekan kommer människan att tvingas till kannibalism igen åtminstone lokalt i Asien och Afrika, som i Kina under Maos tid. Första världskriget kostade mänskligheten 10 miljoner offer, andra världskriget 20, Aids har redan kostat 40, och klimatkrisen kan bli mångdubbelt mer. Massorna kommer att förgås, men individerna kommer att klara sig och föra mänskligheten vidare. Det är ur det perspektivet man bör betrakta Nietzsche och hans återupplivning av Zarathustra-gestalten som tidlös profet. De etablerade religionerna är ideologiskt döda, ingen tror på gudar längre, medan naturen framstår som en mer överväldigande övermakt än någonsin. Religioner kan fortsätta tjäna som gamla vanor med trygghetsgivande ceremonier och rutiner, vackra byggnader och fromhetsforum, kulturinstitutioner och minnesmärken, mausoléer och framför allt socialt som samlingspunkter och humanitär verksamhet, men deras former är förlegade och döda. Mot bakgrunden av de båda världskrigen, atomålderns terrorvärld, den obotliga aidsepidemin och de stundande superstormarnas tid framstår det som mer självklart än under Nietzsches egen tid, att mänsklighetens, civilisationens och historiens enda mening är att frambringa Övermänskan, den tidlösa ledaren, gestalter som Moses, Buddha och Jesus, Shakespeare och Dostojevskij, undantagsmänniskor föregående med unika exempel för mänskligheten att alltid kunna hålla sig till och ty sig till. Nietzsches exempel är ganska osympatiskt och avskräckande, tyvärr var han i grunden fördärvad av Wagner, men idémässigt hade han egentligen fullkomligt rätt. Det ansåg för övrigt även Skandinavien ledande andar på den tiden som Brandes och Strindberg.”

Jag ville inte kommentera hans utsago, jag var helt enkelt för dåligt insatt i ämnet då jag aldrig kunnat ta Nietzsche på allvar, men nu har jag i alla fall gjort doktor Sandy den rättvisan att jag har framfört hans synpunkt.

Min nittonde och sista resdag bjöd på världens vackraste morgon med frost i gräset och diamantskarpt solsken. Världen besjälades av dagliga nyheter från Tibet och den fortsatta fredliga upprorsrörelsen, som inte ens kunde stoppas med att kinesiska soldater sköt ner demonstranterna. 1987 var upproret lokalt och begränsat till Lhasa med omnejd, men nu var rörelsen global. Den hade spritt sig till Turkestan (Sinkiang) och flera andra provinser i Kina, och i London fick den kinesiska olympiska fackelbäraren genomföra ett gatlopp omringad av tjugo löpande säkerhetspolis för att ingen demonstrant skulle nappa åt sig facklan och släcka den. Det var rena farsen. Olympiad-finansierarna skakade i knäveckan, och fler och fler länder blev motvilliga till att alls förekomma vid olympiaden. Om den blev av alls skulle den bara bli en pinsam upprepning av Berlin 1986 och Moskva 1980.

Sveriges premiärminister Reinfeldt skulle resa till Kina och träffa dess främsta ledare. Oppositionsledaren Mona Sahlin krävde med all rätt att han skulle ta upp

inte bara den tibetanska frågan med ledarna utan även alla de fängslade människorättsförkämparna, som hon gav honom Amnestys lista över. Han skulle gärna ta upp dessa frågor men såg dock som den viktigaste frågan att försöka påverka kineserna i miljöfrågan, då Kina utan konkurrens var världens största miljöbov. Det var bäddat för en mans korståg mot Kina.

Så var sakernas tillstånd den 7 april 2008 när jag kom hem.